

РЕШЕНИЕ

№ 121

гр. ХАСКОВО, 25.03.2024 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

ОКРЪЖЕН СЪД – ХАСКОВО, II-РИ СЪСТАВ, в публично заседание на двадесет и осми февруари през две хиляди двадесет и четвърта година в следния състав:

Председател: ДЕЛЯНА СТ. ПЕЙКОВА
Членове: ГЕОРГИ Г. ГЕОРГИЕВ
 ГЕОРГИ К. МИЛКОТЕВ

при участието на секретаря Р. В. Н.
като разгледа докладваното от ГЕОРГИ К. МИЛКОТЕВ Въззивно гражданско дело № 20245600500092 по описа за 2024 година

Производството е по чл. 258 - 273 от ГПК, образувано по въззивна жалба, подадена от „Електроразпределение Юг“ ЕАД.

С Решение № 364/21.11.2023 г. постановено по гражданско дело № 738/2023 г. Районен съд – Димитровград приема за установено на основание чл. 124, ал. 1 ГПК по отношение на „Електроразпределение Юг“ ЕАД, ЕИК 115552190, със седалище и адрес на управление: гр. Пловдив, ул. „Хр. Г. Данов“ № 37, че Ж. М. Г., ЕГН *****, адрес **** с адрес за призоваване ****, адв. Б. И., не дължи сумата на стойност 2 599.96 лева с ДДС по фактура *****/30.05.2023 г. за период от време от 01.02.2023 г. до 29.03.2023 г. за обект, находящ се в **** с ИТН ****, клиентски номер ***.

С решението се осъжда дружеството да заплати на въззиваемата страна сумата от 654 лв. разноси.

Недоволни от решението са останали от „Електроразпределение Юг“ ЕАД, поради което го атакуват с надлежно предявена въззивна жалба с искане за отмяната му и постановяване на отхвърлително решение за предявения

отрицателен установителен иск. В жалбата се твърди, че атакуваното решение е неправилно, необосновано, постановено при непълнота на доказателствата и в нарушение на материалния закон. Излагат се подробни доводи. Начислената сума била дължима, като постановеното първоинстанционно решение следвало да се отмени като неправилно.

Въззиваемата страна не е представила отговор на въззивната жалба.

ОС - Хасково като провери основателността на оплакванията във въззивната жалба и при съобразяване с разпоредбата на чл. 269 от ГПК, констатира следното:

В рамките на задължителната проверка от страна на въззивния съд по чл. 269 от ГПК се установи, че обжалваното решение е валидно и допустимо. В подобна насока не се правят доводи и възражения от страните. Представената въззивна жалба е акт на активно легитимиран субект, предвид разпоредените с обжалваното решение негативни последици в правната му сфера.

Решението на първата инстанция е правилно и законосъобразно, постановено при напълно изяснена фактическа обстановка, адекватно тълкуване на доказателствените средства и точно прилагане на материалния и процесуален закон спрямо установените факти. В хода на производството пред районния съд страните са участвали надлежно съобразно действащото законодателство в процеса и са имали възможност да упражнят адекватно наличните им процесуални права.

Предявената претенция от страна на ищеца против дружеството е допустима, предвид на очертаното задължение за изплащане на посочената сума в издадената фактура и нейното действително изплащане. Следователно основният въпрос, обоснован от предмета на заявения пред съда спор, е действителната дължимост на очертаната в документа стойност от визирания адресат.

Страните по делото са и страни по материалноправното договорно отношение, по силата на което ищецът е купувач, а дружеството е продавач на електрическа енергия. Този договор е модифициран в сравнение с обикновената продажба, тъй като касае особен вид стока - ел. енергия, доставена от продавач с особен статут и уреден по специфичен начин. Ответникът обаче не е краен снабдител по смисъла на ЗЕ с ел. енергия, а е електроразпределително дружество. Облигаторното отношение между

страните е възникнало в режима на предварително обявени общи условия за договора от страна на доставчика по смисъла на чл. 16 от ЗЗД и чл. 298 от ТЗ, но модифицирано чрез особената разпоредба на чл. 98А от Закона за енергетиката, която не изисква изрично писмено приемане на същите от страна на клиента, за разлика от общия ред по другите закони.

По делото няма спор относно изпълнение на изискването, че тези общи условия са публикувани по реда на чл. 98А ал. 3 от ЗЕ, както и че в 30-дневния срок от влизането им в сила конкретния купувач на ел.енергия се е възползвал от правото си да поиска специални условия и същите да са приети от доставчика - чл. 98А ал. 5 от ЗЕ. Ето защо отношенията между страните по делото са материално правно уредени освен от законовите разпоредби и от наличните общи условия на ответника, които очертават правата и задълженията на страните по процесния договор. Безспорно е също така, че въпросният електромер, ползван от ищеца, е присъединен към електроразпределителната мрежа на дружеството, с което получава ел.енергия, респективно дружеството ѝ доставя такава, което свидетелства и за фактическото изпълнение на договора между тях. Поради това отношенията между страните изключват обсъждане на извъндоговорни основания за търсената от дружеството сума.

Към момента на проверката на СТИ и на постановяване на първоинстанционното решение действат приетите подзаконовни правила за измерване на количеството електрическа енергия на ДКЕВР, които като подзаконов нормативен акт имат функцията да уредят детайлите на очертаното в хипотезата на чл. 83 ал. 1 т. 6 от ЗЕ, а именно - правилата за измерване на количеството електрическа енергия, регламентиращи принципите на измерване, начините и местата за измерване, условията и реда за тяхното обслужване, включително за установяване случаите на неизмерена, неправилно и/или неточно измерена електрическа енергия, както и създаването, поддържането и достъпа до база данни с регистрацията от средствата за търговско измерване. Към тази законова делегация се прибавя и функцията на ПИКЕЕ да уреди осъществяване на корекция на сметката на потребителя на ел.енергия - чл. 104А, ал. 2, т. 5 и чл. 98А, ал. 1, т. 6 от ЗЕ.

Следва да се има предвид, че посочените законови разпоредби не уреждат безвиновна отговорност за който и да е субект, а само възможността

да се извършва промяна в сметката на потребителя на ел.енергия без да въвеждат безвиновна отговорност за тази корекция, като същевременно не дават и мандат в подзаконовия акт да се уреждат подобни отношения. Безвиновната отговорност е рядко изключение като законодателна фигура, поради което същата следва да се уреди подробно, изрично, ограничително, но само на законово ниво. В случая даденото тълкувание на чл. 104А, ал. 2, т. 5 и чл. 98А, ал. 1, т. 6 от ЗЕ от страна на електроразпределителното дружество не отговаря на действителното съдържание на закона. Подобна отговорност не се извлича от тези хипотези и същите не дават делегация в подзаконовия акт да се урежда безвиновна отговорност. В този смисъл законовият мандат спрямо подзаконовия акт се ограничава само до въпросите по измерването и/или установяването на неизмерената на ел.енергия, с възможността за корекция в сметката на реално потребената ел.енергия, но без да дава възможност да установяване на безвиновна отговорност за потребителя на ел.енергия в тази насока. Съответните норми от подзаконово естество, обосновавали твърдяното задължение по процесната фактура, очевидно противоречат на законовото оторизиране от чл. 83 ал. 1 т. 6 от ЗЕ вр. с чл. 104А, ал. 2, т. 5 и чл. 98А, ал. 1, т. 6 от ЗЕ , тъй като излизат извън предметния му обхват, поради което не може да бъде прилаган като част от по-низш нормативен акт, който излиза извън законовата делегация на такъв от по-висок ранг, съобразно чл. 15 от Закона за нормативните актове.

Същевременно въпросната норма противоречи и на друга норма от законов ред - чл. 82 от ЗЗД, тъй като отношенията между страните са договорни. В тази насока Тълкувателно решение № 4 от 29.01.2013 г. на ВКС по тълк. д. № 4/2012 г., ОСГТК изрично извежда договорния характер на тези правоотношения. В тази хипотеза няма безвиновна отговорност, каквато на практика въвежда ПИКЕЕ спрямо потребителите на ел.енергия. Това противоречие следва да се разреши естествено в полза на правилото от законов порядък. Поради това именно сочещата се като изправна страна следва да установи, че дължимата сума е функция на виновното поведение и неизпълнение на задължения в рамките на договора на неизправната страна - в случая ищеца в първоинстанционното производство. Само виновното поведение в режима на чл. 82 от ЗЗД и на договорните отношения между двете страни, е предпоставка за ангажиране на съответната отговорност. В производството обаче такова не се доказва от крайния снабдител.

Безспорно установените отклонения в работата на процесното СТИ, довели до липса или по-ниско отчитане от действителното потребление на ел.енергия от въззиваемата страна, не се установи по пътя на пълното и главно доказване да са резултат от поведението на потребителя. Начислената сума за плащане по процесната фактура е резултат на предположение и на презумпция, които са лишени от законово основание. В хода на производството не се установи, че именно потребителят е осъществил описаното въздействие върху СТИ. За да бъде основателна една такава корекция на сметка законът изисква несъмнено да се докажат нарочно извършените действия от страна на потребителя по манипулиране на СТИ, както и пряко породената от тях неотчетена ел.енергия, консумирана от потребителя. Сметката трябва да отразява конкретно само реалното енергийно потребление за определен период, като информацията следва да се представи за това по ясен и разбираем начин. В тази насока е изрично и чл. 13 от Директива 2006/32/ЕО/05.04.2006 г.

Съобразно чл. 89, т. 4, чл. 116 и чл. 120 от ЗЕ средството за търговско измерване на ел.енергията е собственост на разпределителното дружество, което го монтира на определено от него място, стопанисва се и се поддържа винаги технически изправно от него. Достъп до СТИ имат само служители на дружеството, без такъв да е гарантиран на потребителите. Следователно основната отговорност по поддръжката, изправната работа на СТИ, отчетността на същите и т.н. по законов път е възложена именно на електроснабдителното дружество, без да е възможно в тази насока да се ангажира поведение от страна на купувача на ел.енергия, който впрочем няма и подобни задължения. Изискуемото му поведение в рамките на договора с доставчика по отношение на техническата инфраструктура на ел.мрежата и устройствата ѝ е за бездействие. Тези отговорности на дружеството са конкретно проявление на принципа на защита на потребителя по чл. 2, ал. 1, т 16 от ЗЕ, поради което и последният няма възможности за достъп до СТИ. Отговорностите поради това са прехвърлени именно на крайния снабдител, който е длъжен по всяко време да осигурява коректното отчитане на действително потребената ел.енергия, и да вземе мерки както при по-ниско отчитане, така и при завишено отчитане на същата. Очевидно в нарушение на тези принципи са и ПИКЕЕ, които автоматично прехвърлят риска и последиците дори от елементарна повреда в отчитащото устройство в

отговорност на потребителя, която последният следва да репарира в полза на доставчика. Абсолютно противоречие със закона е въз основа на обективно установено неправилно отчитане на ел.енергия от СТИ, отговорността да се прехвърля върху потребителя, без да се докажат виновните му действия. Още повече, че само дружеството е собственик и оператор с единствен достъп до измерващото устройство.

От друга страна правилата от ПИКЕЕ противоречат на договорната същност на отношенията между страните и необосновано я модифицират в полза на дружеството доставчик. Същите не са и част от самия договор за доставка на ел.енергия, но въпреки това са основание за интервенция в договора и против правата на крайния клиент по смисъла на §1, т. 27Г от ДРЗЕ, който е и потребител на енергийни услуги съобразно §1, т. 41Б от ДРЗЕ. ПИКЕЕ директно противоречат на чл. 2, ал. 1, т 16 от ЗЕ, който въздига защитата на потребителите в основна цел на ЗЕ и с който следва да са съобразени нормите на този закон, нормите на всички относими нормативни актове към потреблението на ел.енергия, както и тяхното тълкуване и практическо прилагане. Самият ЗЕ в чл. 2, ал. 1, т 16 от ЗЕ и §1, т. 27Г вр. §1, т. 41Б от ДРЗЕ, като специален закон, признава на купувачите на ел.енергия статута на потребители в урежданите от него обществени отношения, в частност и при покупката на ел.енергия и то независимо от техния вид - физическо или юридическо лице, търговец или друг субект. Този статут им гарантира и съответните права, които не са уредени изрично в ЗЕ. Ето защо спрямо тях следва да се прилагат нормите на ЗЗП за защита на потребителя, за да може правилото на чл. 2, ал. 1, т 16 от ЗЕ да се прилага ефективно, а не да се ограничи само до декларативно съдържание на закона.

Ето защо подзаконовите правила, обосновавали издаването на процесната фактура от ПИКЕЕ нарушават равнопоставеността в рамките на договора и накърняват сериозно правата на купувача на ел.енергия, като потребител, тъй като дават възможност едностранно и произволно доставчика да определя заплащането на суми от потребителя, срещу които не е доставил ел.енергия, водят до ограничаване законовите права на потребителя спрямо доставчика при неизпълнение или неточно изпълнение на договорните задължения, поставят изпълнението на задълженията на доставчика в зависимост само от неговата воля, създават задължение за купувача на

ел.енергия да заплати високо обезщетение, водят до възможност за налагане на потребителя да изпълни свои задължения, дори и при неизпълнение на съответните от страна на доставчика, налага се на купувача на ел.енергия необосновано ограничаване на средствата за доказване, както и тежест на доказване, която съобразно действащото законодателство е за сметка на доставчика. Тези хипотези са обхванати от чл. 143 от ЗЗП и съставляват при всички случаи неравноправни клаузи за потребителя, тъй като не отговарят на изискването за добросъвестността принципа по чл. 2, ал. 1, т 16 от ЗЕ, водят до значително неравновесие между правата и задълженията на доставчика и потребителя. Поради това подобни правила, превърнати в норми за уреждане на договорни отношения, са нищожни на основание чл. 146 от ЗЗП и не следва да се прилагат, предвид и задължението на съда служебно да прецени материята през тази призма съобразно §13А от ДРЗЗП вр. с Директива 93/13 ЕИО.

Въпросното задължение, обективизирано в издадената фактура, е резултат на извършената проверка на СТИ на ищцовата страна от дл.лица на дружеството. За тази проверка е съставен протокол. Настоящият състав на съда намира и че дори и надлежно съставен такъв документ касае само извънсъдебните отношения между страните и е част от тази също така извънсъдебна процедура. При налично съдебно оспорване, независимо от съдържанието и редовността му, се прилагат общите правила на доказване по ГПК в призмата на договорната отговорност по чл. 82 от ЗЗД. Още повече, че съдържанието на протокола по ПИКЕЕ, като частен свидетелстващ документ, касае само удостоверяване на състоянието и показанията на СТИ към момента на проверката, без в нито една хипотеза да доказва виновно неизпълнение на договорни задължения, увреждащи действия и др.под. от страна на купувача на ел.енергия, довели до техническите аномалии, каквато е същината на доказване в настоящото производство. Идентична е и доказателствената стойност на експертизата по делото и констативния протокол за извършена метрологична експертиза на електромер.

И на последно място следва да се посочи и това, че ответникът, в качеството си на оператор на електроразпределителна мрежа, няма вземане срещу ищеца като краен клиент за допълнително начислена ел. енергия, което вземане принадлежи на „ЕВН България Електроснабдяване“ ЕАД като продавач по договора за продажба по чл. 15 ПТЕЕ на крайни клиенти какъвто

е ищецът. В тази насока следва да се съобрази, че съгласно чл. 94А, ал. 1 от ЗЕ енергийното предприятие - краен снабдител, осигурява снабдяването с електрическа енергия на обекти на битови и небитови крайни клиенти, които обекти са вече присъединени към електроразпределителната мрежа на ниво ниско напрежение в съответната лицензионна територия. Съобразно чл. 97, ал. 1, т. 4 и чл. 98А от ЗЕ продажбата на електрическа енергия на крайни клиенти става по регулирани от КЕВР цени и при общи условия на енергийното предприятие - краен снабдител.

Според чл. 88, ал. 1 от ЗЕ разпределението на електрическа енергия и експлоатацията на електроразпределителните мрежи се осъществяват от оператори на електроразпределителни мрежи - собственици на такива мрежи на обособена територия, лицензирани за извършване на разпределение на електрическа енергия за съответната територия, какъвто е ответното дружество.

Следва да се съобрази, че осъществяването на дейността по разпределението на електрическа енергия се извършва чрез сделки, по които страна е електроразпределителното дружество при спазване на разпоредбите на Раздел V от Закона за енергетиката и Правилата за търговия с електрическа енергия /ПТЕЕ/ - чл. 91, ал. 2 ЗЕ. Договорите на пазара на електрическа енергия са посочени в нормата на чл. 11 от ПТЕЕ, в това число и договори за достъп и пренос на електрическа енергия през електроразпределителната мрежа /т. 3/ и договори за продажба на електрическа енергия /т. 4/. Съгласно чл. 14 ал. 1 от ПТЕЕ предмет на договорите по чл. 11, т. 3 за достъп и пренос на електрическа енергия през електроразпределителната мрежа е предоставянето на услугите „достъп до електроразпределителната мрежа“ и „пренос на електрическа енергия през електроразпределителната мрежа“, като тези договори се сключват между оператора на електроразпределителната мрежа и крайните клиенти, присъединени към електроразпределителната мрежа при общи условия. Съответно според чл. 15, ал. 1 и 2 от ПТЕЕ договорите за продажба на електрическа енергия по чл. 11, т. 4 - по регулирани цени, се сключват между крайните снабдители и битови крайни клиенти - за обекти, присъединени към електроразпределителната мрежа на ниво ниско напрежение, когато тези клиенти не са избрали друг доставчик. Статута „оператор на разпределителна

мрежа“, „краен снабдител“ и „краен клиент“ е легално определен в § 1, т. 34Б, б. „а“ от ДР на ЗЕ. § 1, т. 28А, б. „а“ от ДР на ЗЕ и § 1, т. 27Г от ДР на ЗЕ.

Отношенията между краен снабдител и оператора на електроразпределителната мрежа във връзка със снабдяването с ел.енергия на крайните клиенти, присъединени към електроразпределителните мрежи се уреждат с правилата за търговия с електрическа енергия - чл. 98В от ЗЕ.

Поради специфичния предмет на договорите между крайните снабдители, респ. операторите на електроразпределителната мрежа, от една страна и крайните клиенти, от друга страна, част от правата и задълженията на страните се регламентират с императивни разпоредби в ЗЕ и подзаконовите нормативни актове по прилагането му. Задължителното съдържание на общите условия на договорите за продажба на електрическа енергия на крайния снабдител и на общите условия на договорите за използване на електроразпределителната мрежа на оператора на електроразпределителната система е регламентирано съответно в чл. 98А, ал. 2 и чл. 104А, ал. 2 от ЗЕ, като тези норми /виж т. 6, б. „а“ от първата и т. 5, б. „а“ от втората/ по напълно идентичен начин поставят изискване да бъде предвиден ред за уведомяване на клиента при извършване на корекция на сметка съгласно правилата по чл. 83, ал. 1, т. 6 ЗЕ в полза на крайния снабдител за потребена електрическа енергия в случаите на неизмерена, неправилно и/или неточно измерена електрическа енергия поради неправомерно присъединяване, промяна в схемата на свързване или неправомерно въздействие върху уреди, съоръжения или устройства по чл. 120 от ЗЕ.

Ответното дружество е лицензирано да осъществява дейността по разпределение на електрическа енергия на обособена територията, в границите на която се намира и процесният имот .

Както се посочи между страните по делото е възникнало облигационно правоотношение по договори за достъп и пренос на електрическа енергия през електроразпределителната мрежа, но в неговото съдържание не се включва правото на ответното дружество да получи коригираната стойност на електрическата енергия при установяване на неизмерването ѝ, неправилното/неточното ѝ измерване, тъй като с изменението на ЗЕ с ДВ, бр. 54 от 17.07.2012 г., в сила от 17.07.2012 г. и

създаването на нова т. 6 на ал. 2 на чл. 98а ЗЕ и нова т. 5 на ал. 2 на чл. 104а ЗЕ е въведена нова уредба на обществените отношения, като законодателно е предвидено правото на крайния снабдител на електрическа енергия да извършва корекция на сметките на клиент при доказано неточно отчитане на потребената електрическа енергия.

Действително в ал. 1 на чл. 56 ПИКЕЕ е предвидено, че в случаите на преизчисляване на количества електрическа енергия операторът на електроразпределителната мрежа предоставя на ползвателя на мрежата фактура и справка за преизчислените количества електрическа енергия, както и информация за дължимата сума за мрежови услуги /с изключение на цена за достъп до електроразпределителната мрежа, формирана на база на предоставена мощност/ и за „задължения към обществото“, а в ал. 2 - че ползвателят на мрежата заплаща на оператора на съответната мрежа дължимата сума, определена от оператора на съответната мрежа по реда на ал. 1. Налице е обаче противоречие между разпоредбите на чл. 98А, ал. 2, т. 6 и чл. 104А, ал. 2, т. 5 ЗЕ и нормата на чл. 56, ал. 2 ПИКЕЕ, като с оглед чл. 15, ал. 3 ЗНА въззивният съд е длъжен да приложи разпоредбата на закона, а не на подзаконовия акт, който ѝ противоречи /действащата понастоящем нормативна уредба не предвижда ПИКЕЕ да съдържат регламентация по отношение на правния субект, който има право да получи от крайния клиент начислената в резултат на корекцията сума/.

Следователно ответникът не се легитимира като кредитор на процесното вземане, поради което и релевираната отрицателна установителна претенция се явява основателна, както е приел и първоинстанционният съд.

Ще следва въззивникът да заплати разноските на въззиваемата страна предвид изхода от делото, представения списък и договор за правна защита и съдействие в размер на 400 лв., непрекомерни за случая.

Така мотивиран, съдът

РЕШИ:

ПОТВЪРЖДАВА Решение № 364/21.11.2023 г. постановено по гражданско дело № 738/2023 г. по описа на Районен съд – Димитровград.

ОСЪЖДА „Електроразпределение Юг“ ЕАД, ЕИК 115552190, със седалище и адрес на управление: гр. Пловдив, ул. „Хр. Г. Данов“ № 37, да заплати на Ж. М. Г., ЕГН *****, адрес ****, съдебен адрес ****, адв. Б. И. от АК - Хасково, сумата в размер на 400,00 лева, представляваща направени по делото разноски пред въззивната инстанция.

РЕШЕНИЕТО не подлежи на обжалване.

Председател: _____

Членове:

1. _____

2. _____